

KRISZTIÁN BÉLA

A múzeumok, mint a tanulás helyszínei Museums as learning places

Múzeumpedagógiának is nevezhetnék a PTE-TTK-FEEFI Regionális Lifelong Learning Kutatóközpontja új kötetét (projektvezető: dr. Koltai Dénes), de a kötet túlnyúlik a csak pedagógia körén. Olyan nemzeti és európai kulturális-társadalmi beágyazásban, foglalkozik a múzeum, mint a felnőttek tanulási színtere kérdéseivel, amely alapokat nyújt további, átfogó kutatások megvalósítására e meghatározó tárgykörben. A múzeumi hálózat ugyanis adott, a módszertani kezdeményezések és kultúrakutatások lehetősége így széles alapokon foghatja át a globális keretekben érvényesítendő nemzeti kultúrák sajátos erősítését.

A nagyívű kutatást 1995-ben a Bajor felnőttképzési Szövetség kezdeményezte, amelyhez tizenöt ország csatlakozott és vett részt. A nemzetközi kutatási programban az aktív múzeumi tanulás kérdéseivel több ország szakértői foglalkoztak.

A kötetben öt főfejezet vezeti az olvasót a sokrétű ismeretkörben. Ezek: 1/ Három EU támogatott projekt (Socrates felnőttképzés és Grundtvig), 2/ Felnőttoktatás-új látomások az élethosszig tartó tanulás és a múzeumok viszonyrendszerében, 3/ Látogatók, tapasztalatok, 4/ Professzió-kultúrák közvetítés, 5/ Európai esettanulmányok. A kötetet a felkészülést segítő Curriculum rész egészíti ki. A kutatás eredményeinek eddigi részét ebben a kötetben jelentette meg a PTE TTK FEEFI.¹

A FEEFI munkatársai a múzeumpedagógia és a közintézményi felnőtttanítási lehetőségek kihasználásában régtől tudatos munkát folytatnak. A fenti program hazai előzményeit több múzeumi program jelzi,² ezek a fenti programokba történő kapcsolat előzményeiként is tekinthetők, így a bajor kezdeményezés termékenyen hatott az új kutatásban történő hazai részvételre is.

A Mecseki Szénbányák művelődési rendszerében működő múzeumi gyűjtőmunkát és hagyományörzését koordinálta annakidején dr. Koltai Dénes, amikor a Szénbányák egyik művelődési területének irányítója volt. Az 1960-as évek múzeumfejlesztése majd a hetvenes évek elején meghirdetett országos múzeumpedagógiai kezdeményezés során a Kulturális Minisztériumnak a Múzeumi Hónap alkalmából meghirdetett pályázatán, a Tanító Múzeum pályázaton dr. Krisztián Béla első díjat nyert.³ A Tájak és Korok Múzeumok programjában, az 1980-ban meghirdetett pályázaton szintén díjazást nyert egy, a szakmunkástanulók számára összeállított és

¹ A MUSAEAM program. Projektvezető dr. Koltai Dénes. A múzeumok, mint a tanulás helyszínei – Museums as learning places-Lernmuse – A Socrates-Accompanying Measures. Szerk.: Jutta Thinesse-Demie és -Németh Balázs. PTE TTK FEEFI. Pécs. 2004. (137 oldal)

² Pl. az 1974-től folyó Tanító Múzeum-mozgalom, amelyet a Múzeum és Közönség program kiadványaiban ismertettek a Múzeumi Restaurátor és Módszertani Központ rányitásával. Egyik, a pályázatokat részben feldolgozó kiadvány a Múzeum és Közönség 1978. Budapest. 1978.

³ I. Díj. Dunántúli Napló, 1979. szeptember 29.

előzetesen kipróbált program.⁴ A szakgyűjtemények nevelő és tanító szerepének kimunkálása során készült el *Az építészeti kultúrára nevelés lehetőségei a szakmunkásképző iskolákban* (Indoklás, kiadványterv – részletes tematikával).⁵ Az egyetemek és a szakközépiskolák meg a szakmunkásképző iskolákban történő építészeti kultúrára (az új városképek védelme, az esztétikai környezet felnőttnevelő hatása) gyakorlati program osztályfőnöki feladatként is tantervekbe került.⁶ A bányászati muzeológia a szerveződő bányászati gyűjtemények során szintén a figyelem körébe került. Így született meg a *Skansen – Gondolatok a bányászati muzeológiáról* című munka, amely módszertani ajánlást adott a múzeumi lehetőségeket ki- és felhasználó pedagógusainak valamint tanulóinak.⁷ Ennek gyakorlati megvalósítása a komlói múzeum adta lehetőségek körében történt.⁸

Ez a kötet, amely a pécsi Lifelong Learning Kutatási Füzetek első száma, a széleskörű nemzetközi munka eredményeinek egy részét tartalmazza. A szerzők különböző oldalokról, az elméleti megközelítéstől az alkalmazás széles gyakorlatáig sokrétűen foglalkoznak a múzeum meghatározó és aktivizáló szerepével. A nemzetközi szerzőgárda: Alan Chadwick, Christopher Naylor, Claude Forteau, Ekkehard Nussl, Ellinor Haase, Hella Krusche, Jean-Cristophe Ammann, José Gutierrez, Jutta Thinesse-Demel, Koltai Zsuzsa, Massimo Negri, Németh Balázs, Paolo Frederighi, Pat Davies, Paul Bélanger, Peter Jenkinson, Richard Sandelli, Sylvia Lahav, Szabó Szilvia, Tamás Vásárhelyi, Viviane Reding és Wim van der Weiden.

A kötet ajánlásai a jövőre mutatók. A múzeumi elkötelezettségtől az aktív, motíváló lehetőségek folyamatos fenntartásának szükségességétől a múzeumpedagógiai tanárképzésig egyaránt fontos tennivalók megvalósítására a feltételek adottak. A nemzetközi kapcsolatokban megvan az erő ezek végrehajtására, melyben a FEEFI koordináló szerepe erőteljes.

4 Szakmunkásképzős múzeumlátogatók – III. évfolyam programja. Művelődési Minisztérium. Budapest, 1980. október.

5 Építészeti emlékek - tájékoztató látogatás a bányavidék régi és új létesítményei között. Munkaügyi Minisztérium. Módszertani Intézet. Budapest. 1985.

6 Az építészeti kultúrára nevelés lehetőségei a szakmunkásképző iskolákban (12+9 p.). Összefoglaló értékelés és méltatás: In.: Építészeti Tanulmány pályázat - 1980. c. kötetben. (A Magyar Építőművészek Szövetsége elméleti közleményei 4. sz. MÉSZ. Budapest, 1982. p.: 286).

7 OMBKE pályázat bányászati-történelem. 1-16. p. OKGT Nagykanizsai Olajipari Múzeum.

8 Jakab Józsefné-Krisztián Béla: Az ötvenéves Komlói Múzeum. Kézirat. 2005.